

10 scrutiny tools for Senedd Members

Here are 10 tools that Members can use to hold the Welsh Government, Senedd Commission and public bodies to account.

Full details of Members' powers are set out in the [Government of Wales Act 2006](#) and [Standing Orders](#), the Senedd's procedural rules.

1

Welsh Government and Senedd appointments

Senedd Members vote on nominees for: the First Minister, the Presiding Officer, Deputy Presiding Officer(s); Committee Chair and Senedd Commission. Nominees must secure a majority of votes. They also vote for the First Ministers' choice for a Counsel General (Chief law officer).

2

Parliamentary questions

Members can ask written and oral questions of the First Minister, ministers, the Counsel General and the Senedd Commission. First Ministers questions take place weekly while questions to other ministers rotate. Members can ask topical questions if agreed by Business Committee.

3

Emergency questions

Members can ask emergency oral questions on issues of urgent national significance. The Presiding Officer decides whether a question meets this test.

4

Urgent debates

Members can ask for a debate on an issues of urgent public importance. If this is supported by the Senedd, then a debate must take place in either that session or the following one. The Presiding Officer decides if the issue is of urgent public importance.

5

Motions and debates

Members have many powers in Plenary, such as holding debates, and amending and voting on motions. For example, Members can enter a ballot to lead a short debate.

10 scrutiny tools for Senedd Members

6

Legislation

Members scrutinise all laws made in the Senedd. They can amend Senedd Bills which need a majority vote to become law. Members can't amend subordinate legislation but have other powers to vote for, confirm or annul the legislation depending on the relevant procedure. Members vote on whether to consent to UK Bills that make laws in devolved areas. This isn't binding on the UK Parliament but is an important political convention.

7

Budget

Members approve the Welsh Government's annual and supplementary budgets which can only pass with a majority vote. Members also approve the Senedd Commission's annual budget.

8

Committees

Members can sit on multiple committees which specialise in scrutinising the Welsh Government in different areas. Committees can hold inquiries, gather evidence, scrutinise spending and legislation, and question Welsh Ministers and public bodies.

9

Power to call

The Senedd can require any person to attend its proceedings to give evidence or to produce documents in their possession that are relevant to the exercise of functions by Welsh Ministers.

10

Motions of no confidence

Members can table a motion of no confidence in the whole of the Welsh Government. At least ten members must table a motion for it to be considered. If a majority of Members vote that the Welsh Government no longer enjoys the confidence of the Senedd then the government must resign. Members can also table no confidence motions in individual Ministers but these are symbolic votes.

10 offeryn craffu ar gyfer Aelodau o'r Senedd

Dyma 10 ffordd y gall Aelodau o'r Senedd ddwyn Llywodraeth Cymru, Comisiwn y Senedd a chyrrff cyhoeddus i gyfrif.

Mae manylion llawn y pwerau sydd ar gael i Aelodau wedi'u nodi yn [Neddf Llywodraeth Cymru 2006](#) a'r [Rheolau Sefydlog](#), sef y rheolau ar weithdrefnau'r Senedd.

Penodiadau allweddol Llywodraeth Cymru a'r Senedd

1

Mae Aelodau o'r Senedd yn pleidleisio ar enwebion ar gyfer: rôl Prif Weinidog Cymru, y Llywydd, y Dirprwy Lywydd(ion); Chadeiryddion y Pwyllgorau ac ar gyfer Comisiwn y Senedd. Rhaid i enwebion ennill mwyafrif o bleidleisiau gan Aelodau o'r Senedd. Maent hefyd yn pleidleisio dros dewis y Prif Weinidog ar gyfer rôl y Cwnsler Cyffredinol (y prif swyddog cyfreithiol).

Cwestiynau Seneddol

2

Gall Aelodau ofyn cwestiynau ysgrifenedig a chwestiynau llafar i'r Prif Weinidog, i Weinidogion, i'r Cwnsler Cyffredinol ac i Gomisiwn y Senedd. Cynhelir cwestiynau llafar i'r Prif Weinidog yn wythnosol, tra bod cwestiynau llafar i Weinidogion eraill yn digwydd yn eu tro. Gall Aelodau ofyn cwestiynau amserol gyda chaniatâd y Pwyllgor Busnes.

3

Cwestiynau brys

Gall Aelodau ofyn cwestiynau llafar brys ar faterion o bwys cenedlaethol. Y Llywydd sy'n penderfynu a yw cwestiwn yn cyrraedd y trothwy hwn.

4

Dadleuon brys

Gall Aelodau ofyn am ddadleuon ar faterion o bwys cyhoeddus brys. Os caiff y cynnig gefnogaeth yr Senedd, rhaid i ddadl gael ei chynnal yn ystod y sesiwn honno neu'r un ganlynol. Y Llywydd sy'n gyfrifol am benderfynu a yw'r mater dan sylw o bwys cyhoeddus brys.

5

Cynigion a dadleuon

Mae gan Aelodau nifer o gyfleoedd eraill i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif yn y Cyfarfod Llawn, megis cynnal dadleuon a diwygio unrhyw gynnyg cyn pleidleisio arno. Hefyd, gall Aelodau gymryd rhan mewn balot i arwain dadl fer.

10 offeryn craffu ar gyfer Aelodau o'r Senedd

6

Deddfwriaeth

Mae Aelodau yn craffu ar yr holl gyfreithiau sy'n cael eu gwneud yn y Senedd. Gallant ddiwygio Biliau'r Senedd, y mae'n rhaid iddynt sicrhau mwyafrif yn y Senedd i ddod yn gyfraith. Nid yw'r Aelodau yn gallu diwygio darnau o is-ddeddfwriaeth, ond mae ganddynt bwerau i bleidleisio arnynt, i'w cadarnhau neu i'w dirymu yn dibynnu ar y weithdrefn berthnasol. Mae Aelodau o'r Senedd hefyd yn pleidleisio ar a ddylid rhoi cydsyniad i Filiau'r DU sy'n gwneud cyfreithiau mewn meysydd datganoledig. Nid yw hyn yn rhwymo Senedd y DU, ond mae'n gonfensiwn gwleidyddol pwysig.

7

Y gyllideb

Aelodau sy'n gyfrifol am gymeradwyo cyllideb flynyddol a chyllidebau atodol Llywodraeth Cymru, mwyafrif syml sydd ei angen i basio'r cyllidebau hyn. Mae Aelodau hefyd yn cymeradwyo cyllideb flynyddol Comisiwn y Senedd.

8

Y Pwyllgorau

Gall aelodau eistedd ar sawl pwyllgor sy'n arbenigo mewn craffu ar Lywodraeth Cymru mewn gwahanol feysydd. Gall Pwyllgorau gynnal ymchwiliadau, casglu tystiolaeth, craffu ar wariant a deddfwriaeth, a holi Gweinidogion Cymru a chyrrff cyhoeddus.

9

Pŵer i alw

Mae gan y Senedd bŵer i'w gwneud yn ofynnol i unrhyw berson ddod i drafodion y Senedd i roi tystiolaeth neu i gyflwyno dogfennau sydd yn eu meddiant sy'n berthnasol i'r broses o arfer swyddogaethau Gweinidogion Cymru.

10

Cynigion o ddiffyg hyder

Gall Aelodau gyflwyno cynnig o ddiffyg hyder yn Llywodraeth Cymru yn ei chyfanrwydd. Rhaid i o leiaf 10 Aelod gyflwyno cynnig er mwyn iddo gael ei ystyried. Os bydd mwyafrif o Aelodau yn pleidleisio i gytuno nad oes gan Lywodraeth Cymru hyder y Senedd mwyach, yna rhaid i'r Llywodraeth ymddiswyddo. Gall Aelodau hefyd gyflwyno cynigion o ddiffyg hyder mewn Gweinidogion unigol, ond pleidleisiau symbolaidd yw'r rhain.

